

Назарчук О.М.,

доцент кафедри політичних технологій,

кандидат історичних наук, доцент,

Київський національний економічний

університет імені Вадима Гетьмана

АНАЛІЗ ВПЛИВУ МІЖСЕКТОРАЛЬНИХ КОАЛІЦІЙ НА ПРИЙНЯТТЯ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ У ПОСТКОНФЛІКТНИХ ДЕРЖАВАХ

У сучасній політичній науці проблему відновлення державності в постконфліктних суспільствах дедалі частіше розглядають крізь призму міжсекторальної взаємодії як визначального чинника забезпечення політичної стабільності. Міжсекторальні коаліції відіграють суттєву роль у процесах відновлення та стабілізації політичних систем у постконфліктних державах. В умовах інституційної слабкості, обмеженості ресурсів і соціальної фрагментації ефективне ухвалення політичних рішень можливе лише за умови скоординованих дій державного апарату, приватного сектору та громадянського суспільства.

У цьому контексті такі об'єднання різних акторів стають платформами для розроблення узгоджених стратегій, інтеграції розбіжних інтересів і забезпечення легітимності державної влади, водночас мінімізуючи ризики повторного конфлікту. Міжсекторальні коаліції функціонують як інструмент адаптивного управління, що підвищує спроможність держави оперативно реагувати на загрози, підтримувати інституційну стійкість і забезпечувати стабільне функціонування в умовах кризових викликів. З огляду на це, національна безпека постає одним із ключових елементів геополітичної стратегії держави, що забезпечує стабільне функціонування суспільства та створює умови для реалізації національних інтересів. Ресурсний потенціал країни, що охоплює природні багатства, демографічний потенціал і географічне розташування, оцінюють з огляду на його внесок у зміцнення обороноздатності та економічної самодостатності. Частину ресурсів спрямовують на розвиток військової

спроможності, що дає змогу гарантувати збереження суверенітету та компенсувати наявні обмеження, що пов'язані, зокрема, з не вигідним географічним положенням або нестачею природних ресурсів.

Окрім того, сучасна конкуренція між державами набуває нових форм і масштабів, охоплюючи не лише боротьбу за контроль над територіями або військовими об'єктами, а й змагання за домінування в глобальній економіці, доступ до стратегічно важливих ресурсів і вплив на високотехнологічні ринки. У цьому контексті економічні союзи, торговельні блоки та багатосторонні організації виступають інструментами реалізації стратегічних і геополітичних цілей держав [1]. Горизонтальна взаємодія між державними інституціями, приватним сектором і громадянським суспільством компенсує недоліки централізованих управлінських структур і сприяє демократизації процесу ухвалення рішень. У постконфліктних державах такі коаліції охоплюють політичний, соціальний, економічний, екологічний та інформаційний виміри, інтегруючи ресурси й експертний потенціал. Залучення громадянського суспільства створює ефективний механізм зворотного зв'язку, що забезпечує оцінювання результативності політичних рішень, підвищує рівень підзвітності органів влади та зміцнює довіру населення до державних інституцій.

Варто зазначити, що глобальні конфлікти формуються під впливом комплексної взаємодії політичних, економічних, соціальних і екологічних чинників. Геополітична напруженість, боротьба за стратегічні ресурси, нерівномірність соціально-економічного розвитку та конкуренція за вплив у міжнародних організаціях створюють багатовимірне поле ризиків для держав. Взаємозалежність цих чинників зумовлює ескалацію локальних криз до рівня регіональних або глобальних конфліктів, що вимагає системного підходу до їх аналізу з метою прогнозування та запобігання потенційним загрозам (рис. 1).

Таким чином, аналіз взаємозв'язку чинників глобальних конфліктів дає змогу виявити ключові точки впливу, у межах яких можлива реалізація превентивної політики та дипломатичних ініціатив. Окрім того, розуміння механізмів взаємодії економічної нестабільності, нерівності доступу до ресурсів,

політичної фрагментації та екологічних викликів сприяє розробленню міжсекторальних стратегій стійкості. Для постконфліктних держав така оцінка має особливе значення, оскільки забезпечує можливість інтеграції державних, приватних і громадських ресурсів з метою ефективного реагування на потенційні загрози та запобігання ескалації кризових ситуацій.

Рис. 1. Причини формування глобальних конфліктів

Джерело: розроблено автором на основі [2, с. 191]

Зокрема досвід держав Європейського Союзу та НАТО підтверджує результативність міжсекторальної взаємодії як інструменту підвищення національної стійкості. Багаторівневі системи управління, що об'єднують державні інституції, бізнес, громадянське суспільство та міжнародні організації, забезпечують своєчасне виявлення загроз, координацію дій у кризових ситуаціях і сприяють післякризовому відновленню. Так, у межах Європейського Союзу функціонують інституції та агентства, відповідальні за кібербезпеку, захист

критичної інфраструктури, економічну стабільність і соціальну згуртованість, що забезпечують формування комплексної системи національної та регіональної стійкості. У рамках НАТО впроваджуються концепції комплексної стійкості, які інтегрують військовий, економічний, соціальний та інформаційний компоненти, підвищуючи спроможність держав протидіяти багатовимірним викликам [3, с. 61].

У постконфліктних країнах міжсекторальні коаліції також відіграють важливу роль у відновленні легітимності державних інституцій, реконструкції систем управління та відродженні соціальної довіри. Такі об'єднання формують інтегровані моделі управління, у межах яких державне регулювання поєднується з економічною ініціативою приватного сектору та громадським контролем. Це сприяє стабілізації політичних процесів, підтримці економічного розвитку, залученню інноваційних ресурсів і підвищенню готовності суспільства до реагування на потенційні загрози.

Постійна взаємодія державних органів, місцевих адміністрацій, громадських інституцій і міжнародних партнерів забезпечує узгодження стратегічних пріоритетів, комплексне оцінювання ризиків і розроблення адаптивних політичних рішень. Такий підхід дає змогу підвищити ефективність управлінських процесів і посилити стійкість політичних систем у кризових умовах.

Взаємозв'язок між стійкістю та безпекою виявляється в тому, що безпека постає передумовою сталого розвитку, а стійкість – базою для тривалої безпеки. У постконфліктних умовах цей взаємозв'язок набуває особливого значення, оскільки відновлення інституцій без соціальної згуртованості та довіри є нестійким, а громадська активність без належних гарантій безпеки не здатна забезпечити ефективний вплив на політичні процеси. Міжсекторальні коаліції, об'єднуючи державну владу, бізнес і громадянське суспільство, сприяють зміцненню безпекової інфраструктури та створенню умов для тривалого соціального розвитку.

Підвищення ефективності міжнародної співпраці у сфері безпеки передбачає впровадження і застосування комплексу інтегрованих заходів, що охоплюють військові, економічні, соціальні та культурні аспекти. Розроблення таких стратегій дає змогу всебічно оцінювати конфліктні ситуації та ухвалювати обґрунтовані рішення. У цьому контексті актуальним є створення оперативних міжнародних механізмів реагування на сучасні загрози, зокрема у сфері кібербезпеки та протидії транснаціональному тероризму, що підвищує швидкість і гнучкість у процесі прийняття рішень.

Водночас вагому роль у процесах мирного врегулювання відіграє активне залучення громадянського суспільства, бізнесу та місцевих спільнот, оскільки саме вони найбільш зацікавлені в стабільності регіонів. Превентивна дипломатія та усунення першопричин конфліктів на ранніх етапах сприяють запобіганню масштабним кризам, тоді як надання гуманітарної допомоги постраждалим забезпечує відновлення базових потреб населення та формує позитивний імідж миротворчих ініціатив.

Таким чином, реалізація таких заходів створює підґрунтя для формування ефективної системи міжнародної безпеки, здатної оперативно реагувати на нові виклики та гарантувати довгострокову стабільність.

Список: використаної літератури:

1. Hossain, A. T., Masum, A. A., & Saadi, S. (2023). The impact of geopolitical risks on foreign exchange markets: evidence from the Russia-Ukraine war. *Finance Research Letters*. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4056137>
2. Жеребятнікова, І. В., Кравченко, О. В., & Горбачов, А. В. (2025). Геополітичні конфлікти: аналіз впливу на трансформацію міжнародних відносин. *Міжнародні та політичні дослідження*, (39), 187–198. <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2025.39.15>
3. Кравчук, Н. Х., & Бадюк, Х. (2023). Геополітичні та геоекономічні наслідки сучасних міжнародних збройних конфліктів. *Вісник економіки*, (4), 52–66. <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.04.052>